

bijlage

Gebiedsgebonden politiezorg

**Directoraat-Generaal
Politie**
DGPOL

Contactpersoon
T 070 426 64 26
F 070 426 86 42

Datum
27 juni 2017

Ons kenmerk
2090498

Bijlage nummer 4
Horend bij Voortgangsbrief politie

Onderstaand wordt ingegaan op wijkagenten, dienstverlening, politiecellencomplexen, bodycams en het onderzoeksrapport gebiedsgebonden politiewerk.

Wijkagenten

Voor eind 2017 is het de opdracht van de korpschef, zoals in de begroting 2017 geduid, om een bezetting van de wijkagentenfunctie van 97% te realiseren. Het aantal wijkagenten is in de afgelopen maanden gestegen. Lag het bezettingspercentage eind 2016 nog op 92%, op 30 april jl. bedroeg de gemiddelde bezetting 96%.

Dienstverlening

De dienstverlening van de politie is zeer bepalend voor het vertrouwen van de samenleving in de politie en het door de burger ervaren gevoel van zichtbaarheid en nabijheid. Hier wordt met prioriteit aan gewerkt. Op sommige onderdelen levert dat zichtbaar resultaat, bij andere onderdelen zijn de resultaten nog minder aantoonbaar maar is de inzet onverminderd.

Zichtbare resultaten zien we o.a. bij de tevredenheid over het contact met de politie en de stijgende lijn in de bereikbaarheid van het telefoonnummer 0900-8844. De tevredenheid over het contact met de politie is substantieel toegenomen (het aandeel burgers dat zeer tevreden is over het contact is gegroeid van 58,6 procent in 2012 naar 61,5 procent in 2016, een stijging van 2,9 procentpunt). De bereikbaarheid van het telefoonnummer 0900-8844 is nog niet voldoende maar wel aanzienlijk gestegen. Sinds maart dit jaar krijgt 76 procent van de bellende burger binnen 20 seconden de politie aan de lijn (landelijk gemiddelde). Tenslotte is het terugkoppelen aan aangevers en melders verwezenlijkt en staat beleid, 88 tot 90% van de HIC-feiten wordt teruggemeld.

Andere onderdelen zijn nog in opbouw, zoals het uitbreiden van internetaangifte met meerdere delicten. Dit gaat minder snel dan gepland. De koppeling tussen de internetaangifte en het registratiesysteem van politie moet eerst aangepast worden om uitbreiding mogelijk te maken. Dit zal eind 2017 gerealiseerd zijn. Het uitwerken van effectieve maatregelen om het aantal aangiftes cybercrime te doen toenemen vereist nader onderzoek naar de afweging (kosten-baten analyse) die burgers maken om wel of geen aangifte te doen. De aanpak en het dienstverleningsproces zullen vervolgens hierop afgestemd moeten worden. Inmiddels is er een opleiding voor Intake en Service medewerkers gerealiseerd

waarin cybercrime aan de orde komt.¹ Hiermee wordt geprobeerd de kwaliteit van de intake op het gebied van cybercrime te verbeteren.

**Directoraat-Generaal
Politie**
DGPOL

Politiecellencomplexen

Tijdens het algemeen overleg onderzoek in strafzaken op 9 februari jongstleden met uw Kamer, heeft het lid Van Toorenburg (CDA) haar zorg geuit over de (voorgenomen) sluiting van politiecellencomplexen. Meer concreet vraagt het lid Van Toorenburg of ik de door haar gesignaleerde problemen in de regio's, waarin de politie arrestanten moet wegbrengen naar een politiecellencomplex, onderken en welke maatregelen ik neem om de gesignaleerde problemen op te lossen.

Datum
27 juni 2017

Ons kenmerk
2090498

Afweging

Bij de keuzes over de arrestantencomplexen moeten drie belangen tegen elkaar worden afgewogen. Goede zorg voor arrestanten vereist dat er voor elke dienst minimaal twee arrestantenverzorgers per cellencomplex aanwezig zijn. Doelmatige bedrijfsvoering vraagt om een minimale bezettingsgraad van de complexen. De agenten willen tenslotte terecht zo'n kort mogelijke aanrijtijd hebben om zo snel mogelijk bezig gaan met de rest van de betreffende zaak, het helpen van een volgende slachtoffer of het oppakken van criminelen.

De politie heeft in de besluitvorming deze belangen afgewogen. Vertrekpunt voor de politie blijft dat de kwaliteit van de arrestantenverzorging duurzaam wordt gewaarborgd. Tegelijkertijd wordt de tijd en dus capaciteit die gemoeid gaat met het rijden van en naar de cellencomplexen afgewogen tegen het aantal benodigde complexen en daar bijbehorende bezetting van arrestantenverzorgers. Dit is mede nodig omdat het aantal ingesloten van een aantal kleinere politiecellencomplexen en de gemiddelde verblijfsduur is gedaald. De daling van het aantal ingesloten en de verblijfsduur staat overigens niet op zich zelf maar speelt in de gehele strafrechtelijke- en executieketen.

Politiecellencomplexen

In de periode 2014-2016 is een aantal kleinschalige politiecellencomplexen gesloten, waaronder Vlaardingen, Roermond en Drachten. Over een aantal andere cellencomplexen vindt nog besluitvorming plaats. Soms is er sprake van een tijdelijke sluiting van een cellencomplex als door onvoorziene omstandigheden tijdelijk niet kan worden voldaan aan de minimaal vereiste capaciteit voor arrestantenverzorging. Dit is het geval geweest in Deventer. Hier is echter geen sprake van een structurele sluiting van een cellencomplex maar een tijdelijke sluiting tot weer aan de wettelijk vereisten kan worden voldaan. Verder wordt op enkele plekken samengewerkt met de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Verdere maatregelen

Om de tijd die sommige agenten kwijt zijn met het wegbrengen van arrestanten naar een politiecellencomplex te verminderen worden op dit moment nog de volgende maatregelen onderzocht/geïmplementeerd:

- Een ketenbrede verkenning naar de mogelijkheden om het arrestantenvervoer rondom het strafproces efficiënter te organiseren. Dit

¹ Kamerstukken II, 2015/2016, 29 628, nr. 663 en Kamerstukken II, 2016/2017, 29 628 nr. 679.

- jaar zijn de politie en de Dienst Vervoer en Ondersteuning een viertal pilots gestart om hier ervaring mee op te doen;
- Slimmer omgaan met de faciliteiten voor televoorgeleiding en telehoren (horen op afstand horen van arrestanten met gebruikmaking van een videoverbinding) om het aantal vervoersbewegingen met arrestanten te verminderen.
 - Door de modernisering van de informatievoorziening aan agenten op straat is er ook een effect te verwachten op de behoefte aan insluitmogelijkheden voor verdachten. Dat draagt er ook aan bij dat het aantal vervoersbewegingen door politie-inzet zal afnemen.

Ik ga er vanuit dat deze maatregelen bijdragen aan het verminderen van de lasten die agenten nu ervaren in de arrestantenverzorging, de onderbezetting in de cellencomplexen en het vervoer van arrestanten naar cellencomplexen.

Ik wijs er op dat de onafhankelijke commissies van Toezicht op de Arrestantenzorg de kwaliteit van de arrestantenzorg nauwlettend monitoren. Daarnaast heeft in 2015 een onderzoek plaatsgevonden door de Inspectie van Veiligheid en Justitie, samen met de Inspecties voor de Gezondheidszorg en de Jeugdzorg. De uitkomsten bevestigen het beeld dat de arrestantenzorg door het korps op een goede manier wordt uitgevoerd.

Bodycams

Naar aanleiding van mijn toezeggingen in het algemeen overleg politie van 5 oktober jl., 20 december jl. en de besteding van de door het kabinet gedane intensivering van 10 mln. voor de gebiedsgebonden politiezorg, informeer ik uw Kamer hierbij over de juridische grondslag voor de inzet van bodycams door de politie en de voortgang van het landelijke project bodycams binnen de nationale politie.

Belang bodycams

Uit recent onderzoek van Politie en Wetenschap (P&W) blijkt dat nog onvoldoende duidelijk is in welk soort gevallen en onder welke omstandigheden de bodycam daadwerkelijk aangetoonde meerwaarde heeft voor politiewerk.² Gedegen studies – ook in andere landen - hierover ontbreken. Er wordt verondersteld dat het gebruik van bodycams in politiewerk kan bijdragen aan vergroting van de veiligheid van de politiemedewerker (in voorkomende gevallen kan live worden meegekeken vanuit de meldkamer) en dat dankzij het beeldmateriaal een effectieve(re) opsporing en vervolging van geweldsplegers kan plaatsvinden. Ook is de veronderstelling dat normafwijkend gedrag zou kunnen worden voorkomen vanwege de preventieve werking (burgers zien dat de politie een bodycam draagt) en dat de bodycam kan bijdragen aan vergroting van de legitimiteit van het politieoptreden omdat de interactie tussen politie en publiek in concrete situaties kan worden vastgelegd en aldus transparanter kan worden. Om het feitelijke effect beter te kunnen vaststellen worden er vanuit het (landelijke) project bodycams dit jaar proeftuinen met bodycams in alle eenheden geïnitieerd om te beoordelen wat de bodycam wel of niet bijdraagt. De focus bij deze proeftuinen en het daartoe in ontwikkeling zijnde tijdelijke inzetkader ligt op gebruik van bodycams in de handhaving, meer specifiek in de gebiedsgebonden

² De mogelijke meerwaarde van de bodycam voor politiewerk, een internationaal literatuuronderzoek, Politie en Wetenschap (Sander Flight), januari 2017 (www.politieenwetenschap.nl/bodycam).

**Directoraat-Generaal
Politie**
DGPOL

Datum
27 juni 2017

Ons kenmerk
2090498

politiezorg.³ Hierbij wordt gekeken naar de preventieve werking, de werking tijdens een incident, het effect op opsporing en vervolging en verschil tussen het effect is van een bodycam die wordt aangezet op het moment van een incident of een bodycam die continu aanstaat. Parallel hieraan loopt een wetenschappelijk onderzoek van Politie & Wetenschap. De uitkomsten zullen meewegen bij de besluitvorming door de korpsleiding over het toevoegen van de bodycam aan de operationele middelen van de politie en waarvoor dit middel wordt ingezet. Met het oog op eventuele definitieve invoering van de bodycam binnen de Nederlandse politie dienen de effectiviteit van het gebruik, de vereiste privacywaarborgen voor burgers en politiemedewerkers en de consequenties op het gebied van uitvoering en beheer goed te zijn onderzocht.

**Directoraat-Generaal
Politie**
DGPOL

Datum
27 juni 2017

Ons kenmerk
2090498

Juridische grondslag, privacy en medewerkersbelang

Binnen de gebiedsgebonden politiezorg zullen de bodycams onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag worden ingezet als hulpmiddel voor (niet stelselmatige) observatie tijdens de uitoefening van de politietaak in voor publiek toegankelijke plaatsen. Deze inzet is niet afhankelijk van toestemming vooraf van betrokkenen, geschiedt binnen de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit en is gebaseerd op artikel 3 van de Politiewet. Volgens de jurisprudentie biedt dit artikel voldoende basis voor politieoptreden met technische hulpmiddelen indien er slechts "een beperkte inbreuk op grondrechten van burgers" wordt gemaakt die "niet zeer risicovol is voor de integriteit en beheersbaarheid van de opsporing."⁴ Hiervan is in dit geval sprake omdat de observatie beperkt en kortstondig is, plaatsvindt in voor het publiek toegankelijke plaatsen en kenbaar is: de bodycams worden openlijk en duidelijk zichtbaar voor het publiek gedragen.

De met de bodycams vastgelegde beelden zijn politiegegevens. De regels in de Wet politiegegevens (Wpg) inzake autorisatie, beveiliging, opslag, bewaartermijnen, verwerking en vernietiging zijn derhalve van toepassing. Het uitkijken van de beelden en het beoordelen van de vraag of het beeldmateriaal noodzakelijk is voor de politietaak kost enige tijd. Indien de camerabeelden noodzakelijk zijn voor de politietaak mogen ze worden bewaard. Uiterlijk binnen vier weken dient dit besluit over "noodzakelijk voor de politietaak" te zijn genomen. Deze termijn van vier weken is ontleend aan de bewaartermijnen volgens het gemeentelijke cameratoezicht op grond van artikel 151c van de Gemeentewet. Burgers van wie beelden zijn vastgelegd, hebben, op grond van de Wpg, een aantal rechten, waaronder het recht op inzage en het recht om beelden van henzelf te laten verwijderen.⁵

Omtrent het mogelijke gebruik door de werkgever van beelden van de bodycam als personeels-volgsysteem of in het kader van klachtenafhandeling of onderzoeken voert de werkgever overleg met de Centrale Ondernemingsraad (COR) van de politie. De COR komt in dezen instemmingsrecht toe, ingevolge de

³ Kamerstukken II, 2016/2017, 28684, nr. 504.

⁴ Zie bijv. HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1562 (IMSI-catcher).

⁵ Burgers van wie beelden zijn vastgelegd, kunnen, op grond van de Wet politiegegevens (Wpg), een verzoek om inzage en om verwijdering indienen bij de politie. De politie is in beginsel gehouden opvolging te geven aan een dergelijk verzoek. In de Wpg is vastgelegd in welke gevallen de politie een dergelijk verzoek moet afwijzen. Dit is bijvoorbeeld het geval als het onthouden van inzage noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de politietaak.

Wet op de Ondernemingsraden. Met de COR zullen de rechten van de politiemedewerkers dan ook uitgebreid worden besproken.

**Directoraat-Generaal
Politie**
DGPOL

Gebiedsgebonden politiewerk

Zoals ik eerder aan uw Kamer meldde heb ik het WODC gevraagd om ontwikkelingen in kaart te brengen die zich voordoen op het terrein van de gebiedsgebonden politiezorg.⁶ Dit rapport: 'Maatschappelijke ontwikkelingen en hun implicaties voor gebiedsgebonden politiewerk', voeg ik als bijlage bij deze rapportage.

Datum
27 juni 2017

Ons kenmerk
2090498

Per gesignaleerde maatschappelijke ontwikkeling zijn in het rapport de implicaties voor het gebiedsgebonden politiewerk geschetst en de daarmee samenhangende mogelijke professionaliseringsnoodzaak. In het rapport worden de volgende ontwikkelingen beschreven:

- decentralisaties in het sociaal domein;
- digitalisering inclusief sociaal media;
- demografische ontwikkelingen, migratie en vluchtelingen;
- radicalisering, terrorisme en terreurdreiging;
- internationalisering van misdaad en ondermijnende criminaliteit;
- groei van toerisme, evenementen en horeca.

Ontwikkelingen in de samenleving voltrekken zich in snel tempo en de criminaliteit neemt in complexiteit toe. Het huidige tijdsgewricht, waarbij het dreigingsniveau in Nederland nog steeds substantieel is, dwingt ons tot het maken van keuzes in de inzet van politiecapaciteit. Daarom is permanente professionalisering essentieel. Het gaat daarbij in het bijzonder om: signaleren en inschatten, sociale media, netwerken, administratieve en digitale competenties, internationale en interculturele competenties, politieke sensitiviteit en kennis van criminaliteitsterreinen.

De politie benut deze inzichten bij de nadere uitwerking van de doorontwikkeling van het wijkagentschap en de doorontwikkeling van het benodigde opleidingsaanbod. Op die manier werken ministerie en politie samen aan een toekomstbestendige gebiedsgebonden politiezorg. Het kabinet heeft daarmee bij de begroting 2017 reeds een mogelijkheid gecreëerd door structurele investering van 10 miljoen euro⁷. Die investering is daadwerkelijk gericht op vernieuwing, het aanwenden van andere competenties en vaardigheden in een snel veranderende omgeving en het verder professionaliseren van de basisteams. Hiertoe is in samenspraak met de politie en regioburgemeesters een bestedingsplan opgesteld. De aanvullende middelen voor het versterken van de gebiedsgerichte inzet politie zien op:

- versterking van de informatie-uitwisseling onder meer door het ontwikkelen van apps die een snellere informatie-uitwisseling en informatie-coördinatie beogen;
- pilots op het gebied van bodycams (zie bovenstaand);
- het (door)ontwikkelen van kennis en vaardigheden van de medewerkers in de basisteams gericht op diversiteit, radicalisering, professioneel selecteren, ondermijning en digitalisering. Over het diversiteitsbeleid bij de politie heb ik uw Kamer recent nader geïnformeerd,⁸

⁶ Kamerstukken II, 2015/2016, 29 628, nr. 643.

⁷ Kamerstukken II, 2016/2017, 34 550 VI, nr. 9.

⁸ Kamerstukken II, 2016/2017, 28684, nr. 494.

- ontwikkeling van een modulaire HBO-opleiding voor de GGP;
- op maat gesneden dienstverlening aan de burger door het verbeteren van gebiedsgericht plaats onafhankelijk werken voor politiemensen door het investeren in de eerder genoemde *chromebooks* waarmee locatieonafhankelijk kan worden gewerkt en aangiftes kunnen worden opgenomen.

**Directoraat-Generaal
Politie**
DGPOL

Datum
27 juni 2017

Ons kenmerk
2090498